

Шин байдл кӱдллгэнэ түрүн джил

1959-60 сургуулин джил олон-амтнй эрдм-сургуулин системинг онгь-даруулгана түрүн джил.

Мана Коммунистическ партин болн Советок правительствин школд заасн кех-шүцэх гол кергнэ — сургуульчирт олд туста кӱдлмш кедигт дасхх, олон эүсн номин болн политическ медрлнх бӱдлүлх, мана тосхдэ йовх социалистическ орг-нутган күүнддг, үнн седжлэрн орлшдг, сергтэ медрлтэгтээр кӱдлдг багъчуд бсгх төр.

РСФСР-н педагогическ номин Академин болн РСФСР-н эрдм-сургуулин министерствин кесн сургуулин зурад болн программд эн цуг кех-шүцэх школин керг оромн.

Эхлсн сургуулин джилд шин сургуулин зурагтээр цуг школуудин 1—5 классмуд сурхмн. Эн учрас школуудт, багширт ик чинртэ, кех-шүцэх кергүд тэвгдсн бээнэ.

Багшир онгхан бгч урокан сээнэр белдх зөвтэ. Шин медрл сургуульчирт годрхагээр заэх эв-аргъ хэвгээд, сургуульчиринг уроктан соёссоя меддэ, батлад авчидгар суртгх зөвтэ. Сургуульчиринг эврэн сургуулин болн нань чигн олон эүсн дегтэрн кӱдлдиг, медрсн бичд болн амн үгэр нээрүлдиг дасхх кергтэ.

Ода дээрбн школин сургуулин

кӱдлмшт дуту-дунд бас бээгтэ бээнэ: теорий дамшлт хойрин залгьдан ода чигн сулхн, олон-эүсн эв-аргъ хээлго, ээрм багшир нег зүүгтээр урок кенэ, уроктан соёссоя медрд, батлад авчидгар, уроктан эврэн кӱдлдиг сургуульчирт дасхх-хахш, герин даалгтээр икэр бгчхэнэ, мангшдуртн урокин брэднх даалгтэврэн шүүнэ. Эн тоот дуту-дунд сургуульчирин медрл харш боадж йовхнх ил.

Одгэ цагт багширин гол кех-шүцэх кергнэ — эн ббэсн дуту-дундан уга кедж, сургъмджин кӱдлмшнэ ясуул болдх ирв.

Мана школин багшир школиг онгь-даруулхн кӱдлмшас. учрсн кесг олон-эүсн кергинг ик, бичкн гилго адлэр онгхан бгч медрлтэгтээр кех болцхав.

Нээмн джилэ школ — дундин школин түрүн девонь, авон медрлэн кедж чадх кӱдлмшэрин, 15—16 наста багъчуд кӱдлмш кен бээдж, дундин школин хойрдгч девоньд сургууль оурх чадмг-чидмг сургуульчир дасхх зөвтэвдн. Талданар келлэ, нээмн джилэ школ чилэсн багъчуд, школдан дассн медрлэн седжлэн тэвдж, кӱдлмшн кедж, орг-нутган эврэннх хаалгьдан орад авчсн коммунистическ ухан-седжлтэ багъчуд

болж зөвтэ.

Эн ик чинртэ керг күүцэхин учрт, мана школин багшир олон-эүсн медрлн предмет, политехническ сургъмджин болн коммунистическ ухан; седжл заах кергүд бӱдлүлх болцхав.

Мана школ шин сургуулин мастерскойта. Физикин, химийин кабинетт кергтэ оборудовань, үзүлэд сургъмдг ор келнэ, математикин, тууджин, географин пособий—цугбарагьнх 15 миньгын арслнэгд хулддж аввдн.

Медэтэ багшир В. А. Никитина, В. Э. Босхмдживна, А. И. Мамаенко, В. М. Мамаева, А. Г. Бабенко бас нань чигн, медрлтэ багшир школин шинэр кӱдлмгэнэ түрүн джилд сургуульчирин медрл бӱдлүлхэр, урдаснь ухаалж, методическ чик, сэн сургъмдж бгч урокмуд кешхэнэ. Эн багшир уроктан олдн туста кӱдлмшн медрл заана, олон-эүсн предриятсьсүр экскурс кешхэнэ. Л. И. Гайворонская олдн туста күүч-колснэ урок сээнэр кедж йовна.

Мана школин багшир сургуулин болн сургъмджин кӱдлмшн бӱдлүлхэр шундэ йовсхана.

Н. ИВАНОВ,

Элст балгьсена 2-ч долан димилэ мнөөмин директор.